

TTY/Fysiikan laitos

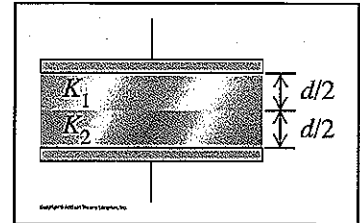
FYS-1101 Insinöörifysiikka II, avoin

Tentti, 12.3.2013 Risto Pankaluoto

Tehtäväpaperin kääntöpuolella on kaavoja. Muita kaavakokoelmia ei saa käyttää.
Funktio-laskin sallittu, graafinen tai ohjelmoitava ei.

3. α -partikkeli (varaus $+2e$) ammutaan 4 MeV energialla kohti kulta-atomin ydintä (varaus $+79e$).
Kuinka lähelle α -partikkeli pääsee? Voit olettaa, että α -partikkeli tulee hyvin kaukaa.

4. Tasolevykondensaattorin levyjen väliin asetetaan kaksi eristekerrosta niin, että kummankin kerroksen pinta-ala on sama kuin levyjen pinta-ala ja paksuus puolet levyjen etäisyydestä (eli eristeet täyttävät levyjen välisen tilavuuden kokonaan). Eristeiden dielektrisyysvakiot ovat K_1 ja K_2 . Mikä on kondensaattorin kapasitanssi? Ilmoita tulos dielektrisyysvakioiden ja eristämättömän kondensaattorin kapasitanssin avulla.

5. (a) Johda kaava äärettömän pitkän suoran johtimen magneettikentälle Ampèren lakia käyttäen.
(b) Laske kentän arvo 15 mm etäisyydellä johtimesta, kun johtimen virta on 15 A .

6. Käämissä on 250 kierrosta ja sen induktanssi on $L = 65 \mu\text{H}$. (a) Laske magneettivuo yhdelle kierrokselle, kun virta on $i = 25 \text{ mA}$. (b) Laske käämiin indusoituva sähkömotorinen voima, kun virran muutosnopeus on 96 mA/s .

7. Natriumin pinnalle tulee monokromaattista säteilyä taajuudella $6.77 \cdot 10^{14} \text{ Hz}$. Pinnan työfunktio on 2.46 eV . Laske (a) fotoelektronien kineettisten energioiden maksimi ja (b) pysäytyspotentialiaali.

$$g = 9.81 \text{ m/s}^2$$

$$\epsilon_0 = 8.854 \cdot 10^{-12} \text{ C}^2 / \text{Nm}^2 \quad c = 2.9979 \cdot 10^8 \text{ m/s}$$

$$h = 6.6256 \cdot 10^{-34} \text{ Js}$$

$$e = 1.6021 \cdot 10^{-19} \text{ C}$$

$$m_e = 9.109 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$$

$$1 \text{ eV} = 1.6021 \cdot 10^{-19} \text{ J}$$

$$\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7} \text{ Tm/A}$$

FYS-1101 Insinöörifysiikka II: kaavakokoelma

Sähkökenttä

$$\vec{F}_{ab} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{q_a q_b}{r^2} \hat{r}$$

$$\vec{E} = \vec{F} / q_0$$

$$\vec{E} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \sum \frac{q_i}{r_i^2} \hat{r}_i$$

$$\vec{E} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \int \frac{dq}{r^2} \hat{r}$$

$$\Phi_E = \int \vec{E} \cdot d\vec{A}$$

$$\oint \vec{E} \cdot d\vec{A} = \frac{\sum q}{\epsilon_0}$$

$$U = \frac{q_0}{4\pi\epsilon_0} \sum \frac{q_i}{r_i}$$

$$V = \frac{U}{q_0}$$

$$V = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \int \frac{dq}{r}$$

$$V_b - V_a = - \int_a^b \vec{E} \cdot d\vec{\ell}$$

DC-piirit

$$C = \frac{Q}{V}, C = \frac{K\epsilon_0 A}{d}$$

$$K = \frac{V_0}{V}$$

$$C = \sum C_i, \frac{1}{C} = \sum \frac{1}{C_i}$$

$$U = \frac{1}{2} \frac{Q^2}{C}$$

$$u_E = \frac{1}{2} \epsilon_0 E^2$$

$$I = \frac{dq}{dt}$$

$$\vec{j} = nq\vec{v}_d, j = \frac{I}{A}$$

$$V = RI$$

$$R = \frac{\rho \ell}{A}$$

$$\sigma = 1/\rho$$

$$R = \sum R_i, \frac{1}{R} = \sum \frac{1}{R_i}$$

$$P = VI$$

$$\sum V = 0$$

$$\sum i_{tulevat} = \sum i_{lähtevät}$$

$$\tau = RC$$

Magneettikenttä

$$\vec{F} = q\vec{v} \times \vec{B}, \vec{F} = I\vec{\ell} \times \vec{B}$$

$$\vec{F} = q(\vec{E} + \vec{v} \times \vec{B})$$

$$\vec{\mu} = NI\vec{A}$$

$$\vec{\tau} = \vec{\mu} \times \vec{B}$$

$$d\vec{B} = \frac{\mu_0}{4\pi} \frac{Id\vec{\ell} \times \hat{r}}{r^2}$$

$$\oint \vec{B} \cdot d\vec{\ell} = \mu_0 \sum i$$

$$B = \frac{\mu_0 I}{2\pi r}$$

$$\oint \vec{B} \cdot d\vec{A} = 0$$

$$\oint \vec{B} \cdot d\vec{\ell}$$

$$= \mu_0 \left(\sum i + \epsilon_0 \frac{d\Phi_E}{dt} \right)$$

Induktio ja AC-piirit

$$\mathcal{E} = -N \frac{d\Phi_B}{dt}$$

$$\mathcal{E} = \oint \vec{E} \cdot d\vec{\ell}$$

$$\oint \vec{E} \cdot d\vec{\ell} = - \frac{d}{dt} \int \vec{B} \cdot d\vec{A}$$

$$\mathcal{E} = -L \frac{di}{dt}$$

$$Li = N\Phi_B$$

$$L = \mu_0 n^2 \ell$$

$$U = \frac{1}{2} Li^2$$

$$\tau = L/R$$

$$A(t) = A_0 (1 - e^{-t/\tau})$$

$$Z = \sqrt{R^2 + (X_L - X_C)^2}$$

$$X_C = 1/\omega C, X_L = \omega L$$

$$\omega = 2\pi f$$

Sähkömagn. aallot

$$c = 1/\sqrt{\mu_0 \epsilon_0}$$

$$E_0 = cB_0$$

$$E_y = E_0 \sin(kx - \omega t)$$

$$B_z = B_0 \sin(kx - \omega t)$$

$$\omega = 2\pi f$$

$$k = 2\pi/\lambda$$

$$\vec{S} = \frac{1}{\mu_0} \vec{E} \times \vec{B}$$

Suhteellisuusteoria

$$\gamma = 1/\sqrt{1 - v^2/c^2}$$

$$\Delta t = \gamma \Delta t_0, \ell = \ell_0/\gamma$$

$$x' = \frac{x - vt}{\sqrt{1 - v^2/c^2}}$$

$$t' = \frac{t - vx/c^2}{\sqrt{1 - v^2/c^2}}$$

$$E = K + mc^2$$

$$K = (\gamma - 1)mc^2$$

Fotonit

$$E = hf = hc/\lambda$$

$$eV_0 = hf - \phi$$

$$E_n = -13.60/n^2 \text{ (eV)}$$

$$mv_n r_n = nh/2\pi$$

$$I = \sigma T^4$$

$$\lambda_n T = 2.90 \cdot 10^{-3} \text{ Km}$$

$$\lambda' - \lambda = \frac{h}{mc} (1 - \cos \phi)$$

Partikkelit

$$\lambda = h/p = h/mv$$

$$d \sin \theta = m\lambda$$

$$\Delta x \Delta p \geq \hbar, \Delta E \Delta t \geq \hbar$$

Kvanttimekaniikka

$$E_n = \frac{n^2 \hbar^2}{8mL^2}$$

$$\psi_n = \sqrt{\frac{2}{L}} \sin \frac{n\pi x}{L}$$

$$-\frac{\hbar^2}{2m} \frac{d^2 \psi}{dx^2} + U\psi = E\psi$$

$$dP = |\psi|^2 dx$$

Atomin rakenne

$$L = \sqrt{\ell(\ell+1)}\hbar$$

$$\ell = 0, 1, 2, \dots, n-1$$

$$L_z = m_\ell \hbar$$

$$m_\ell = 0, \pm 1, \pm 2, \dots, \pm \ell$$

$$S = \sqrt{s(s+1)}\hbar, s = \frac{1}{2}$$

$$S_z = m_s \hbar, m_s = \pm \frac{1}{2}$$

$$U = m_\ell \frac{e\hbar}{2m} B$$

$$\Delta \ell = 1, \Delta m_\ell = 0, \pm 1$$